Број 56. У Новом Саду у суботу 13. (26) марта 1910. Година XLV.

„Застава“ излази сваки дан два пута, а недељом и понедељником једаред.

Цена је за Угарску кад се јутарњи и вечерњи лист заједно шаљу на један месец 2 кр. 70 пот. за четврт године 8 круна. Кад се јутарњи и вечерњи лист засебно шаље: месечно 3 кр. 26 п. за четврт године 9 кр. 75 пот. — За Аустрију и све остале земље на четврт године 10 круна.

Народним бројевима од петка цена је: за целу годину 2 круне, на целу годину 4 кр. а за остале земље годишње 6 круна 50 пот.

Поједини вечерњи бројеви стају 10 потура.

Телефон бр. 121.

ЗАСТАВА

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

(Вечерњи лист.)

ИЗДАЊЕ „РАДА“ ДЖОНИЧАРСКОГ ДРУШТВА У РУМИ.

За огласе плаћа се по 12 пот. сваке врсте оваких ситних слова.

Уредништво »Заставе« је у кући г. Ј. Т. Чавића Администрација »Заставе« налази се у кући где је Милетићева штампарија у главној ул. бр. 20

Дописи шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији »Заставе«.

Рукописе не враћамо

Поједини вечерњи бројеви стају 10 потура.

Чек-конто 12008.

Крвав распуст угарског сабора.

У прошли понедељак састао се угарски сабор у последњу своју седницу. Требао је да реши неке обичне ствари, а у уторак требао је бити царским рескриптом распуштен. Сазван дана 19. маја 1906. није могао свој петогодишњи период до маја 1911. дочекати Садања влада грофа Куена Хедерварија решила се, да овај сабор, с којим она није могла радити, распусти и нове изборе распише. Тај распуст извршен је у уторак.

Али се у понедељак збише догађаји који ће дуго у парламентарним аналима бити забележени. Министар председник гроф Хедервари је у тој седници нападнут и крв је потекла из његове главе. Разјарена опозиција није га хтела слушати, него је потегла тешким књигама и дивитима, који су по својој тежини могли и веће зло починити. При свем том озледе су знатне и министар-председник изнесен је, крвљу обливен, из саборнице у њене узгредне просторије. Сцена је била страшна. Министар-председник, кога крвавог из парламента износе, није обична ствар. У угарском сабору од установе устава није ни један министар председник и на оваком месту овако прошао. Та незгода морала је баш грофу Куену Хедерварију у део пасти.

Нема сумње, да је министар председник гроф Хедервари кобна особа. Има и било је у историји често људи, које прати зла коб. У ове се може и он убројити. Где год је био, оставио је за собом немире; и где год је дошао, изазвао је буру негодовања. И у Хрватској и Славонији је био, како је познато, 5. окт. 1885 од ондашње странке права нападнут. Они који га нападоше, не прођоше најбоље, али његово бављење у Хрватској и Славонији није било праћено успехом и срећом, и кад је из земље 1903. отишао, нико за њим није жалио. Чак ни његови пријатељи.

Сада га у Угарској постигла иста судбина. Само много гора. Да ли с правом или не, нећемо овде расправљати. Нападај је био у истини страшан, и због места, на коме се је он збио, двапут је исти за осуду. Али страсти не позна ју светињу места. Оне раде тамо где људе спопадну. И то се и овде збило. Не могући га гледати, многи заступници по тегоше што дохватише, и бацаше на њега. Погођен тежином метала, обли га крв Сабор је био крвљу оскврњен. Он треба да гледа да грађанска крв не потече, а он сам ову пролива. Призор је без примера у историји парламентарног живота. Од Андрашија т. ј. од 1867. до данас, имала је Угарска шеснаест министра-председника, али оваког напада није ни један доживео.

Зашто је гроф Куен Хедервари нападнут? Шта је противницима урадио да га овако нападоше? На овако питање одговор је тежак. Тежак у толико, што би човек морао описати целу историју угарског новијег парламентаризма. Гроф Куен Хедервари није заступао ни у Угарској ни у Хрватској и Славонији никакве поличке принципе. Њему је остало увек непознато шта народе усколебава и напред тера. Он је од почетка па до данас био човек леденог стајања на једном месту. Он је показао да тако мисли у Хрватској и Славонији, па ова два месеца, а и пре, то је показао и у Угарској! Он не зна шта је то развој штасу и деје и каква моћ у њима лежи. Он је од главе до пете власт, која само хоће да наређује, а неће друго него покорност. Он је то у Хрватској и Славонији док је био називао „ред и рад“. Он је човек који споро мисли и који воли мрак у име неког реда, који не треба кварити. За њега је штета што није живео две стотине година раније.

С овим својствима снабдевен у земљи, у којој нити је рођен нити симпатије у живао, није он разумео Мађаре, народ жив и склон за нагле промене, нити су га они могли разумети. Мађари, на свој парламентаризам поносити, сваку су повреду овог одбијали, а гроф Хедервари, баш на ово није пазио. Он је био орган Беча. Како већ више пута на овом месту споменусмо, он није био човек идеја него је био орган веће силе. И због тога је од првог дана наишао на отпор, не од 18. јануара 1910. од кад је по трећи пут постао министар-председник, него од 1903. од кад га је први пут зла коб у Угарску довела. Он је створен да извршује више налоге без обзира на државна, народна и парламентарна права земље.

И овакав човек морао је већ својом појавом изазивати и онда, када је најтишијим, најпокорнијим и молећим гласом говорио. Поготово распалио је страсти, када је почео тумачити, како се сабор може распустити и у екслексу и како се дотично место закона не односи на овогодишњи прорачун, кога још није добио и кога неће добити, него на онај идуће године! Та парламентарна играчка, која није била достојна ни за најнезнатнију жупанијску скупштину, распалила је страсти и бура је тада брзином оркана настала.

Али у овом догађају не ваља тражити оног, чега у њему нема Није исти и зазвала моментана узрујаност кривца Јустоваца, и тумачење грофа Хедерварија Читав је систем томе крив. Беч не шиље на место министра председника човека из средине угарског народа, не оног кога већина хоће, не способног, не речитог, не умног и опрезног, него оног, који ће најтачније бечке одлуке вршити и Мађарима највећма за врат стати. Већ се одавно претило Мађарима. „да ће доћи гроф Хедервари“ „да ће он ка чинити реда“, „да ће он укротити горопад. — Шта је то значило? — То је значило, да се није питало шта Мађари хоће и шта је њихово право, него шта се у Бечу хоће. Хедервари је дошао, дакле, не као угарски министар председник, него као аустријски комесар, на форму оних руских генерал гувернера на Финландију, који не питају и не слушају шта се жели и каквих права фински народ има, него који долазе да растерују и затварају, да права газе и вољу из Петрограда врше. То је хтео и овај да врши. Он није дошао да брани становиште оних од 1867. године, него да добије већину и да помоћу ње диктује.

ПОДЛИСТАК.

МАТИ.

— Albert Boissière. —

Госпођа Дабро стигла је са раним јутарњим возом у Бленвил. Дошла је с тога, што је чула, да у оном селу, у коме је њено дете Гизела предана једној честитој дојкињи, влада дифтерија. Ово читајући, стрепња обузе родитеље, а бојажљива мати брзо одјури по дете.

Пут, од бленвилске жељезничке станице до села, у ком је мала Гизела код неке сељанке, Тутене, предана на дојење, дуг је шест километара. Парискиња није могла овим путем пешке отићи, па врло је срећна била, што је на станици нашла једног сељака, који се примио, да је с колима одвезе у село. Пут овај изгледао јој је без коначан. Грувала се, зебла је на старим расклиманим сељачким колима, а у сред највеће стрепње, која јој је срце гризла, осећала је усамљеност.

Напослетку ипак је достигла своју сврху. Стигла је пред једну омању, али симпатичну кућицу чије су шалукатре зелено обојадисане, а кућа је била црепом покривена. Сад је тешко веровала да је већ у селу — та само је једанпут била овде до данас, када су дете донели, па и онда са мужем. Закуцала је на врати, али, пошто јој се нико није одазвао, отворила их је сама и ушла у собу. У соби седела је старица, грејући ноге покрај пећи. Старица била је покуњена, а мало је говорила.

После дужег испитивања, дочула је толико, да дојкиња није код куће, отишла је послом. Њојзи је поверила кућу, док се не врати. Госпођа Дарбо није се дуго разговарала са старицом; дошла је да види своје дете Гизелу.. Распитивала се о детету, али је старачким гласом добила само овај одговор:

— Мени — бога ми — нису познати послови и ствари Тутенине. Знам толико да има код себе два туђа детета, од којих је ноћас једно умрло. Мислим, и Тутела је у ствари погреба отишла од куће.

— Па где су деца? — питала ју је паниска гошћа.

Старица јој није ништа одговорила, показала јој је само прстом врата друге собе. Госпођа Дабро, ушла је уплашено. Близу прозора, покрај шваљивог малог стола, била су два, сасвим једнака повоја. У једном је лежало мало весело детенце, а смешећи се окренула је малу главу к сунцу. Друго дете, које је било у другом повоју личило је на исто дете толико, да их је тешко било распознати; није се смешило и није гукало — лежало је непомично онде, где су сва деца која спавају вечити санак... Мати паде на столицу, која је била покрај шваљиног стола.

Мучило ју је нестрпљење. Задрхтала је. Престала је дисати. Та које је њено дете?... Сад устаде и клечећи ишла је час до једног повоја час до другог... У очима видела јој се страховита стрепња. Гризла ју је туга, а пребацивала је сама себи: зашто је предала дете дојкињи?... Зашто не може да познa оно дете, које су после рођења, неколико дана донели амо, а од оног доба га нису видели. Грозно ју је мучила савест. Стојала је а да јој ко протумачи ствар, а у несигурности осећала је, као да јој прети лудило. Десно, смејало се живахно одојче, лево пак лежао је непокретљивом озбиљношћу — мали самртник...

Тог часа дошла је и Тутена, дојкиња обоје одојчади; пламтила је од беса против гнусне случајности. Бадава је ушла у варош, није нашла дома лечника, без чије сведоџбе није смела дете сахранити.

Сељанка се журила љутито кући, а пу-

Њему је основа од 1867. године тако исто равнодушна као и она од 1848 и макар каква друга из ма ког доба. Он је дошао да Мађаре покори и укроти, све му је остало свеједно.

Догађај од понедељника није зато обични парламентарни (напад) инвулт, него израз целог овог временог одсека од десет година наовамо. Он је морао доћи. Ми га осуђујемо најоштрије и неодобравамо његово дивљаштво, као што осуђујемо рат и све социјалне и државне појаве, које су на штету друштва или појединих људи. Али он се не може растумачити личним својствима нападача, него целим системом догађаја, од којих је овај инвулт једна мала карика. Цео систем, који се хоће у Угарској да уведе, крив је, и у оном тренутном узавреању нашао је само одушку гњев, који све Мађаре обузима када виде, како Беч туђе не поштује и како увек налази вољне органе, када се о томе ради да народе себи потчини.

Labeo.

Нови Сад, 13. марта.

Политичке прилике у Угарској. Куенова влада још никако да одреди, када ће бити избори за угарски сабор. Свакако, да нас од избора раставља још више него два месеца, али је изборно кретање већ у јеку. Највећу живахност показује мађарска независњачка Јустова странка и нема сумње, да ће она постићи и највише успеха. Њен неуморни вођа, Јуст, креће се од недеље на други свој пут по држави. Овога пута обилазиће наше крајеве. У Бачкој одржаће зборове у шест изборних срезова, а одавде ће ићи у Лугош, Вршац, Панчево и Велики Бечкерек.

Српска народна радикална странка такође ће ускоро развити жив рад, а пре свега ће истаћи своје кандидате у срезовима, где су Срби у већини. У тој ствари већ теку преговори, а кандидати ће се коначно истаћи на народном збору, разуме се, по жељи дотичних срезова и споразуму између срезова и управе.

*

Догађај са Куеном и његовим министром у угарском сабору, што је с почетка био онако надухан, почиње да губи од важности, што су му Куенове скутоноште на почетку придавале. Од оне силне вике, увеличавања и настојавања, да се Куен прикаже као неки мученик — разуме се бечки — као да ће остати само нешто — смешно. — Настојавање владиних кругова, да се прикаже та ствар, као да је унапред била удешена у Јустовој странци, остало је безуспешно. — Истрагом се показује, да је такова тврдња, па и сумња без икаква основа. Полиција је била позвала на испит оне посланике, који су напали Куена или за које се сумња, да су то учинили, ни најмање се не обзирући на њихов посланички имунитет. Али се сада тргла и њихово преслушавање је одложено. Сетила се свакако, да посланички имунитет штити посланика за све оно, што рекне и учини у сабору и када му престане мандат. Иначе би се после распуста сабора могао сваки посланик повући на одговорност за оно, што је рекао или урадио у сабору. Даље, полиција је покренула истрагу у тој ствари због насиља према власти и тешке телесне озледе. Међутим овде не може никако бити речи о каквом насиљу према власти. У сабору нема друге власти, осим самог сабора. А министар, који полемише са посланицима, не може се тек сматрати органом власти, који врши званичан чин. Ране пак министара су такве, да им ни трага неће бити за осам дана, а ту је онда тешко тврдити, да је телесна озледа — тешка. Остаје дакле само: лака телесна озледа. И тако после оне силне хуке и буке одједном се указује такав правни основ, на коме се овбиљна тужба не може подићи. Куеновим скутоношама измаћиће се из руке дакле и једини им „програм“: „Куеново мученштво“.

Говор бана Томашића.

III.

Иако бан Томашић није склопио никаквог програма с коалицијом, он је ипак ставио у изглед управно судиште ради заштићавања држављана у вршењу држављанских њихових права.

Ставио је у изглед и поправку слабог материјалног стања (т. ј. повишење плата) наших пучких учитеља.

У истини две веома важне ствари и само би желели, да се обе изврше.

Пре неколико дана назвали смо и повишење учитељских плата „дотациони лепак“ наших самосталаца, за ловљење учитеља у мрежу коалиције и самосталне странке.

Учинили смо то на основу оних изјава бана Томашића и оделног предстојника Амруша, које су изјаве учинили у првим мах пред изасланством савеза хрватских учитеља. Обе те изјаве гласиле су тако, да су земаљске финансијалне прилике веома лоше и да се због таквих прилика никако не може засада поправити материјалне прилике нашег вредног учитељства. И нас је та констатација заболела јер искрено саучествујемо у жељама и праведном захтевању учитеља, да им се стање поправи што је могуће боље, према њиховој спреми, положају и огромном послу и дужностима.

Банов говор нас је ако не задовољио а оно охрабрио, као што ће то учинити и са учитељима. Задовољиће нас, кад изјаву банову видимо и у дело приведену.

Само нас буни та брза и нагла, а потпуно опречна промена бановог мишљења, која је настала од прве његове изјаве пред изасланством учитељског савеза, до друге његове изјаве сада пред сабором.

Пре месец дана су финансијске земаљске прилике апсолутно искључивале поправку учитељске дотације, а сад се она мора, дакле и може, спровести без обзира на те финансијске прилике.

Та нагла промена, која је могла уследити само на ветру енергичне бојазне коалиције од учитељског негодовања приликом посланичких избора, баш зато што је тако нагло наступила, баца нас и опет, и после малог храбрења, у сумњу. А потпуно би задовољни били, ако та наша сумња неверног Томе подстрекне све надлежне факторе, да своје обећање учитељима и — испуне. И ми ћемо им казати: Хвала.

О управном судишту можемо за сада рећи, да га сматрамо лепим обећањем.

*

А сад да пређемо на два три шамара, која је бан Томашић „неописано јако и неописано мило“ прилепио хрватско српској коалицији, један у лице, други на чело трећи по ушима.

Г. 1905. „још је Томашић рекао, да треба зажмирити на досадашње погрешке „народне“ странке, јер је главно, што она сада ради и говори. Те су погрјешке ствар кронисте, историка, биографа, а не спадају у позитивну политику“.

Прибићевић је ово разглабање тада дра Николе фон Томашића, просто исмејао као: „смишљено управ за дјецу“. („Србобран“ бр. 244.). Јер онда му је Томашић био „државник из Трешњеровца“, „човјек празан“, „шупаљ као цилиндер“, „надувени шљивар без икакве културе и интелигенције“.

Г. 1906. је Прибићевићу било **морално** трпати групу људи, у којој је био Томашић. Онда му је борба с њиме престајала бити само борба начела, него је ту борбу проглашавао као ствар **поштења**.

А г. 1910.? Бан Томашић најсвечаније у сабору даје на знање, да је и коалиција заборавила све страначке опреке сметнула с ума све страначке обзире и прогласила modus vivendi с њиме, са — Томашићем.

Зар то није триумф бана Томашића, а шамар коалицији и њезином примашу дрекавцу Светозару Прибићевићу?

*

После овога пукао је одмах и други шамар? Бан Томашић констатујући да је коалиција зажмурила на све што је било и да је све то предала кронистама, историчарима и биографима, а потпуно свестан шта то значи и колико то за њега вреди, није ни часа почасио, него је одмах побе-

---

тем дочула је, да је мати оног другог детета, једна служавка, која јој међутим није уредно плаћала — умрла. Ова друга непријатност, још је већма ражарила бесељанкину. Така је моја срећа! — уздахнула је. Међутим и друго ју је гризло, што није тешко погодити.

— Ако не добијем од кога друго одојче, морам продати краву — мумлала је у себи — јер иначе, умрећу од глади...

Многе сличне мисли долазиле су јој у простачку главу. Није знала, шта да ради. И тад јој проговори срце...

— Добри бог ипак није праведан — рекла је — кад је већ једно дете морало умрети, зар не би боље било, да је оно друго шкембе служавкино умрло. То дете чека само просјачење... А и ја нисам добијала тачно новац од матере му. Паризлије пак врло тачно плаћају... Већма и воле они децу...

Док је ово гунђала, није баш на новац мислила. Држала је, да је неправедно да сироче живи, а оно друго, које жељно очекивају — умре.

У тубасту памет паде јој сада нешто. Ко јој може спречити, да у место оног детета пријави, да је то сироче умрло? Та Парискиња се никад неће сетити, да се тако збило, па ни друге... Мати неће познати дете... Та никад није ни долазила, да га види како расте, како се развија.

Док је овако мислила, ни сама није знала да је стигла до звања градског начелника, где је хтела смртни случај пријавити. Али пре но што је ушла, овладаћом моћ савести... Изгледало јој је грозно, каква јој се то помисао врти у глави. У један мах помислила је, да ће сваки, ко поред ње прође, сетити се, да она хоће тако грешан план да изведе... И да сад људи занимљиво посматрају, хоће л' јој ово испасти за руком — уме л' преварити?

На послетку је помислила: Промислићу се! За сада нећу пријавити, него ићи ћу прво кући да промислим, шта ћу радити... Отишла је кући. Госпођа Дарбо ју је, већ по сред хиљаду мисли, страха и стрепње, очекивала. Сад се реши сељанка. Није смела пред бојажљивом матером признати истину. Лагала је и тиме ублажила несретну мајку малог мртвог одојчета...

Госпођа Дарбо је са последњим вечерњим возом вратила се у Париз, где ју је муж, на станици дочекао... Она је променутим гласом, који је још изражавао бол — који ју је гушио — поздравила мужа, затим уздржала сузе и рекла малом одојчету, кога је из Бленвила донела:

— Гизела!... Слатка кћери!... Пољуби твог милог оца, Гизела!

... И највећом љубављу покрила је малишана.

Отишли су кући с коли. Код куће честитаху узајамно, што им је дете спасено.

— Не, не.. моју малу никада више нећу дати дојкињи, — рекао је господин Дарбо — од сад старај се ти о њој.. Боље да је отхранимо куповним млеком, но да још када стрепимо. Затим је ућутао, а доцније упитао жену:

— Шта ти је? Зашто плачеш?

Увече су у спаваћу собу унели мали кревет, за новог становника њихова крова.

Господин Дарбо је сад брзо заспао јер се ослободио бриге, која га је мучила. Жена пак, целе ноћи није могла тренути. Сваке четврти у сату, устајала је и лампом у руци пажљиво надгледала запурено лице малог детета... Промумлала је: „Гизела! Гизела!“ Затим је опет гледајући таму лежала. Још јој је било жао оног малог детета, а ни помислила није, како ју је сељанка преварила. У задовољству, које пре није осећала, плакала је и јецала целу ноћ.

Превео: **Стојан**

доносно триумфаторски узвикнуо: „Ми смо тиме могли само морално добити, јер ћемо увјерити народ, да смо поштено радили и при је, него нас је народ на избори ма г. 1906 осудио“. (Т. ј. коалиција оборила).

А зашто је бан Томашић ове речи тако рећи демонстративно изрекао? То нам је рекао доцније овим речима: „Народна странка треба да имаде тај морални престиж да је радила у интересу народа поштено и патриотично“. А како стоји сада са моралним престижом коалиције? Гадна ствар.

*

„Застава“ је у своје време, а пре насиља и тираније Раухове, одмах чим је свој бански програм изнео, констатовала, да у Рауховом програму „има и много доброга“. Иако то нико није побио, ни противно доказао никада, Прибићевић, његов „Србобран“ и њихови самосталци одераше већ грло вичући: како су радикали у програму Рауховом нашли „и доброга“.

И шта би? Бан Томашић у свом говору рече ни мање ни више него ово: „Ја сам већ више пута казао, а и јавно у новинама потврдио, да је програм мојег у служби предшасника баруна Рауха по мом назору најбоља“.

И? Коалиција је ћутала. Нити писнуни зуби шкрипну. Па ни Прибићевић, нити иједан самосталац. „Растапали се од самог миља и плазили управо потрбушке“ што рекао Прибићевић г. 1904 („Србобран“ бр. 79.). Јер то је рекао бан Томашић, а из његове руке је данас самосталцима и сирће слатко. Али то ипак није сметало у понедељак једној самосталској „секундарној седници“ да опет радикалима у зао рабош упише признање, да је у Рауховом програму било и много доброга. Др. Лисавац му је добро одговорио: „У програму да, али не у чинима“.

*

Који је од ова три шамара пао коалицији на лице, који на чело, а који по ушима, није од одлучне важности. Сва три су пала по глави и нико јој не скиде.

Да су сва три „и обликом и садржином силно дјеловала“, с тим смо на чисто већ и зато, јер о њима „Србобран“ ћути као заливен. Као да ће их ћутањем сакрити. Не сакри их. Ова три шамара су триумф бана Томашића, а тотални морални пораз коалиције и наших самосталаца И бан Томашић их је утерао у — лаж.

И сада да завршимо, ма да би још много што шта у говору бана Томашића имали и могли узети под анализу. Као н. пр. „јединство народа“, у којем је био исто тако непоуздан као и са уступањем јевичног спора регниколарним депутацијама. Као н. пр. фузију коалиције са народном странком и опирање коалиције тој фузији које опирање је доказало само то, да коалиција за данас још није само формално фузионирана, али да је de facto то готова ствар.

Бану Томашићу је главна ствар била, да народној странци подигне „морални престиж“. То је био највиши циљ и његова говора, као што је и целог његовог пакта са коалицијом. Подизање моралног престижа народне странке јесте: индиректно убијање моралног престижа хрватско српске коалиције. То је пољао и др. Хорват, кад је довикнуо бану: „Ми вам честитамо преузвишени! Сјајно сте испељали! То је ваш највећи државнички чин!“

Само то још не пође — коалиција. Или неће да призна У првом случају била би блесава, у другом — покварена. Ма у којем, само од ова два случаја, могао је „Србобран“ „растапати се од самога миља и плазити управо потрбушке“ пред говором бана Томашића.

Свој говор је бан Томашић најверније, најискреније, па и најбоље сам карактерисао и оценио, кад је опозицији рекао:

„Господо! Дозволите, да свршим, јер је већ касно. Ми ћемо се још више пута политички забављати.“

Говор бана Томашића био је заиста: једна веома анимирана и интересантна — политичка забава. Хвала му! **Виктор.**

Нови Сад, 13. марта.

Чему су пљескали самосталци? Познато је, да је „Србобран“ нападао радикале, што је „Застава“ рекла, да у Рауховом програму има добрих ствари. А шта је било у загребачком сабору? Рекао је бан Томашић, да је Раухов програм био врло добар. А самосталци? Они су му бурно одобравали заједно са целом коалицијом и галеријама. Као што се види Прибићевић и компанија признају да је Раухов програм био врло добар. А то признају онда, када је Раух показао, да му је програм био на папиру. Одобравају Раухов програм онда, када је он делима показао, да је душманин српског народа Јако су се срозали самосталци.

Нови Сад, 12. марта.

Српски народно црквени сабор у Америци. Српска православна црквена општина у Чикагу упутила је српским православним црквеним општинама и свештенству у Америци овај проглас:

„Несрећеношћу наших црквених питања у овој земљи, и због штетних последица, које из тога трпи српска православна црква и народ у Америци у свом ширењу и развитку вере и просвете, из разлога, да једном већ дођемо до духовног јединства свих Срба у Америци по св. матери цркви српској, које би један тво за све наше прилике и напредак у овој земљи од недогледне користи било — потакнута је потписана црквена општина — не да себи тим присваја какво првенство међу својим сестрама, већ из преке и скрајње потребе, што после толиких година ни једна општина то није учинила и крају привела — те је у данашњој седници донела закључак да на Велику Госпојину 15. (28.) августа о. г у граду Чикагу сазове српско православни народно-црквени конгрес (сабор) од представника појединих општина и парохија.

С тога се умољава свака црквена општина да изабере и пошаље уз свог свештеника (која мора бити регуларно постављен) по једног представника на тај конгрес.

На овом ће се конгресу расправљати и одлучити: о општој и једноличној уредби срп. православних цркава, школа и општина у Северној Америци у смислу црквено канонских прописа православне цркве, постојећих наших прилика и закона појединих америчких држава;

о самосталности српских православних цркава у Северној Америци;

о избору способних лица у поједине оделе највиших црквено-школских и административних власти.

Детаљнији дневни ред изнеће се накнадно по споразуму са свима црквеним општинама.

А дотле се умољава свака општина да на најближој својој седници донесе одлуку, да ли ће бити на овоме конгресу заступљена, и могуће друге своје предлоге.

Тако исто умољава се пречасно свештенство и сваки представник, који би био способан и вољан састављати и радити на предлозима за општу уредбу свих прилика нашег српског црквено школског народног живота у Северној Америци, да се чим пре пријави, како би све предлоге могли претходно претрести и са готовим пред конгрес изашли.“

Међу Србима у Америци одавна се већ ради на уједињењу свих српских црквених општина. Неколико је пута већ покренута ова мисао, али је редовно застала. Срби у Америци нису задовољни ни са управом руске православне цркве у Америци, под коју потпадају. „Уједињено Српство“, српски лист у Америци, издало је броширу „Руска мисија и српске цркве у Америци“, у којој је критиковано понашање руских архијереја према Србима. Међутим поменути се лист не слаже са прогласом српске православне црквене општине у Чикагу, јер налази да би за тај покрет требало ангажовати и друге личности. Нема сумње, да би требало Србе у Америци спојити у једну велику заједницу, па се надамо, да ће тамошњи Срби моћи да реше ово велико питање на корист Српства и православља.

Вести из места и са стране.

„Браников“ извештач из Карловаца.

„Браник“ се размеће, како је он први добио вест из Карловаца, да је српски народно црквени сабор сазван за 16. мај о. г. Е чудна ма чуда! Известио га је стари му извештач, Лаза Секулић, народни секретар. Мора да је Секулић препоручио „Бранику“ да хвали патријарха Лукијана, кад му се Полит сада толико клања, а пре му је претио, да ће га отерати у манастир. Сигурно је Секулић уверио Полита, да ће му израдити фишкалат, кад се тако дубоко клања патријарху, кога је пре тако жестоко нападао. Али има ту и српски народ реч, а та је реч одлучна, па ће истрезнити и Полита и Секулића.

Сеоба муслимана.

Из Цариграда јављају, да је турска влада купила за 3000 турских лира село Аржан, поред аржанског језера у солунском вилајету. Затим је купила за 2.200 турских лира струмичка села Седлерце и Трибичило. Ту ће свугде да настани муслимане, који се селе из Босне и Херцеговине. Турска влада води даље преговоре, да купи село Извор и још некоја села у ђевђелијској кази, у која ће такођер населити муслиманске исељенике. Турски лист „Сабах“ доноси, да је у прошлој години настањено у солунском вилајету 628 исељеника, у скопском 428. у једренском 858. Ови бројеви најјасније сведоче, да на жалост не престаје сеоба муслимана из Босне и Херцеговине.

Читуља.

У Белој Цркви умро је Ника Михајловић, папуџија, у 49. години живота свог. Покојник је био честит Србин и верач члан српске народне радикалне странке. Лака му била црна земља!

Музичка објава.

Исидор Бајић дао је у штампу низ његових композиција за гласовир и певање под насловом: Песме љубави. У овој збирци штампане су ове песме: 1. Била једном ружа једна. 2. О, дивна си. 3. Ала нешто да сам море. 4. Верујем да те љубим. 5 Када гледам очи твоје. 6. Ала имаш чарне очи, дај да их љубим ја 7. Успаванка моме сину. На 16 страна у великом кварт формату, штампане у Лајпцигу изаћи ће ових дана. Цена 4 круне. Наруџбине треба послати Исидору Бајићу у Нови Сад, Ujvidék.

Поново зазимило.

Док је код нас, после јучерање кратке вејавице, опет синуло сунце и хладноћа нешто попустила, у другим крајевима наше државе као да се повратила зима. У престоници Угарске већ од два дана стегла је права зимска студен. Из Кежмарка јављају, да високе Татре покрива нов дебео слој снега. У горњој Угарској већ од неколико дана духао је оштар северац, а од прекјуче бесни јака мећава. У Потисју пао је јак снег, који је много шкодио усевима. У Барањи је такође пао снег. Снега је било и у Банату. А у многим крајевима, откако је пао снег, стегли су јаки мразеви и хладноћа је толика, као у сред зиме.

Општински избори у Београду.

Београдски листови јављају, да је јуче постигнут потпун споразум између самосталних и старијих радикала за општински избор у Београду. Споразумом је утврђено, да самостални добију 16, а старији радикали 14 одборника. Према томе сигурна је победа њихове заједничке листе.

Боје се немира.

Из Будимпеште јављају, да је заповедништво тамошњег IV. војног кора наредило, да будимпештанске пуковније о ускршњим празницима пуштају момчадију кућама само у ограниченом броју. Пуковнијска заповедништва морају од сваког батаљона саставити по једну компанију и ове за време ускршњих празника морају бити у приправности у касарнама. Известан број часника такође мора бити у приправности. Све те мере су предузете за случај каквих немира у престоници за време ускршњих празника.

Исправак.

У данашњем јутарњем броју „Заставе“ у говору дра Јована Радивојевића Вачића на хрватско-славонском сабору, изостала је реч: таковзвана борба за материнску реч; даље стоји: „и међу нама господо у коалицији“, а треба: и међу вама господо у коалицији. То исправљамо.

Одговорни уредник: Константин Брадваровић.

ПРИРОДНО БЛАГО.

Кад су пре више година са горком водом Фрање Јосифа лековитих извора у Будиму чињени у највећим болницама први покушаји и њезина многострука употреба научно констатована, писао је лист „The Hospital Gazette“ у Лондону ово: „Природна Фрање Јосифа горка вода је у погледу чишћења снажнија од свију других будимских вода. Њезино је дејство у сваком случају задовољавајуће и пријатније је за узимање, него што је случај са другим сличним средствима“. — „The Lancet“ (најпризнатији лечнички лист у Енглеској) доноси овај свој суд: „Фрање Јосифа горка вода је природна минерална вода од велике вредности којој без сваке сумње припада признање да јој је употреба најраспрострањенија“.

342 1—2

МАЊИ УГОДАН СТАН без влаге
у Новом Саду

тражи отмена породица без деце у близини главне улице за 1. мај по нов. кал.

Понуде ваља слати са ознаком услова под **„Угодан стан“**. на администрацију листа најдуже до 10. априла т. н. 341 1—3

Зашто је најбољи и најјефтинији Страков **„Menthol“** сапун за зубе? — Најбољи зато, што имаде пријатан мирис, што слој зубног камена уклања и дејствује освежавајуће на киселину и покварен кус у устима а са својом дезинфицирајућом снагом одстрањује зубне фистуле. Јефтин је зато, што и поред дневне потребе дуго траје а од свог првобитног дејства и после дужег времена не губи ништа — Добија се у апотекама и дрогеријама за **1 круну**. У Новом Саду код **Оскара Клајна**, дрогерија. 1606 1—8

ПРВА СРПСКА ТРГОВИНА ОВЕ СТРУКЕ!

СТЕВАН Ј. КАПАМАЦИЈА

У НОВОМ САДУ

главна улица број 25.

препоручује за предстојећу сезону, своје велико стовариште

мушке, женске и дечије конфекције

најновијег кроја, особито за госпође. Цене су као што је мојим цењеним муштеријама познато,

солидне и умерене.

Један покушај само довољан је, да се цењене муштерије увере о тачној и солидној послузи.

ПРВА СРПСКА ТРГОВИНА ОВЕ СТРУКЕ!

272 4—5

Трговачки помоћник

може одмах добити место у мојој галантеријској и кратке робе трговини, који мора бити **самосталан изврстан продавац** а са знањем српског немачког и мађарског језика.

Обратити се на

Ignatz Böhm
Нови Сад
Кошут Лајоша ул бр 20.

334 1—2

ЗАСТУПНИКЕ — АГЕНТЕ!

Траже се у сваком месту вредне особе, које приватне муштерије посећују. У нашем послу се може на лак и поштен начин много новаца заслужити — провизија је велика!

Дописивање: српски. Понуде нека се пошаљу на J. Rotter Budimpesta V Honvéd utcza 4. 293 3 8

Поседници винограда

у песку и на тврдој земљи.

Ко хоће своја вина на доброј цени и брзо да прода, нека сади „Делаваре“-лозу и на својим њивама. Кад се Делаваре замени односно допуни, добија тако смешано вино, такову финоћу, да се исто **брзо и скупо продаје.**

То потврђују сви, који су већ ову лозу засадили и вински велетрговци, који по хектолитру 60—80 круна плаћају и ако се сто хиљада јутара засади. Без ђубрења био је прошлогодишњи род 35 хектолитра по јутру.

Ценовнике о лозама бадава и франко.

Gabriel Nagy Weingutsbetzer Kóly (Biharer Com.)

Поштанска, телеграфска и телефон станица.

Дописивање на српско хрватском, немачком, мађарском и румунском језику.

267 2—4

БОЛИНДЕРОВИ

мотори и локомобили, који се терају сламом, добивају се само код

EMIL SZABÓ & Comp.

Budapest, V. Franz Josefsplatz 6.

у палати „Грешама“, преко од ланчаног моста

315 1—15

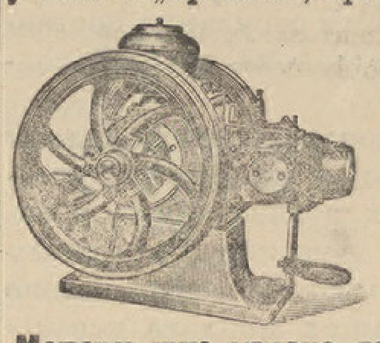

Адреса и брзојав:
SZABÓÉK
BUDAPEST.

Телефон: 76 48.

Мотори што увлаче гас, бензин мотори, вршаће машине и све потребно за уређење млинова

ЦЕНОВНИЦИ БАДАВА И ФРАНКО

АУСТРИЈСКИ СПЕЦИЈАЛИТЕТ.

I врсте су светски познате

МАРШНЕРОВЕ ПЕНУШЕЋЕ СЕ ЛИМУНАДЕ БОНБОНЕ

(Химбер-, лимун-, јагоде-, трешње укуса за справљање особитог народног пића без алкохола

Право је само са овом заштитном марком

Право је само са овом заштитном марком

Свуда се добија, где су изложене плакате са том марком. И свака бонбона је са том марком снабдевена. Годишње се троши више од 60 мил ком **LU-SIN**, parfumiert Atem. **KLAIRON**, је најфинија деликатеса на свету. **BOUCHÉES ALA REINE PEPPERMINT-LOSEN-GES.** СВЕ ВРСТЕ ЧОКОЛАДЕ ЗА КУВАЊЕ И ЗА МЛЕКО особите каквоће препоручује

Erste böhm. Aktien-Gesellschaft orient. Zuckerwaren- und Chocoladen Fabriken in Königl. Weinbergen

327 1 10 vormals

A. MARŠNER.

Стовариште: **Prag, Ferdinandstr. (Platteis) Wenzelsplatz (vis-à-vis Primas) Wien VI., Theobaldgasse No. 4.**

Даме знају најбоље,

како је од важности

ЛЕПО, СВЕЖЕ ЛИЦЕ,

какву моћ и какву цену, какву предност има једна лепа жена.

Бити леп је велики задатак, није доста бити левушкаст, фешанмио, него је главно чистоћа коже.

То знају даме и зато обраћају највише пажњу на негу свога лица, на подизање и одржавање своје лепоте

ФЕЛДЕШОВ

МАРГИТ-КРЕМ

је једино сретство, које на 5—6 дана после употребе све аусшлаге коже, бубуљице, флеке уклања, лице чисти, освежава и подмлађује.

Фелдешов Маргит крем је потпуно нешкодљиво, особито сретство за лепоту лица и његов утицај за одржавање лепоте доказује најбоље то, да је Маргит крем на бечкој изложби за модерну негу здравља и лепоте са великом златном медаљом и почасном дипломом одликован. 328 1—5

Добија се у целом свету. Тегла стаје 1 К.

Разашиље произвођач

CLEMENS v. FÖLDES, Apotheker in Arad.

Може се добити у Новом Саду код: Грозингера Кароља, Лукача Жигмонда, Ненадовића Владе, Вујића Јована, Клајн Оскара.

НОВООТВОРЕНА ПОМОДНО-МАНУФАКТУРНА ТРГОВИНА

ЂОРЂА САЈДЛА

У НОВОМ САДУ,

Фрање Јосифа трг (у Вагнеровој кући)

Част ми је п. н. грађанству до повољног знања ставити, да сам своју новоотворену радњу снабдео богатим избором: **Штофова за госпође, господу, свиле, делини, батисти, кретони, шифони, платна, конофоса, креветне гарнитуре и чаршави, јоргани, фиранге, теписи и т. д.**

Пошто робу за моје још друге две радње у великој количини набављам, то сам у стању уз врло умерену цену робу продавати.

Препоручујући п. н. грађанству себе, молим да и моме деловођи, г. **Гери Драгодану**, који ће радњу водити, пуно поверење изволите поклонити.

277 4 30 Јесам с особитим поштовањем **ЂОРЂЕ САЈДЛ**

Болести плућа

кашаљ катар, магарећи кашаљ, инфлуенцу,

лече лекари са

SIROLIN „Roche“

Ко треба да узима Сиролин?

1 Сваки који у невреме пати од кашља. Јер боље је од болести се чувати, него их лечити

2. Особе са кроничним бронхијал-катаром, који се помоћу Сиролина могу излечити.

3 Астматичари, који са Сиролином за знатно олакшавају болест.

4. Скрофулозна деца са гукама, катаре, ока и носа и т. д. код којих је у погледу храњења најсјајније успехе показао. 106 3—11

Треба тражити нарочито Сиролин оригинално паковање „Roche“. И не примајмо најодлучније подражавања и тако зване заменљиве препарате.

(По лекарској наредби).

Брошире о Сироливу X 19 шаљу се на захтев бадава и франко, од

F. Hoffmann-La Roche & Co.

Basel (Schveiz) Grenzach (Baden).

ВИНА СТАРА, НОВА,

бела, црна и шилера, шљивовице сремске старе и нове, комовице, чиста винска сирћета, и изврстан

БЕРМЕТ,

продајем у кући бр. 420 на велико, а у кући бр. 419 на мало, ценовником стојим на услузи.

Петар Костић,
у Срем Карловци

155 10 12

Најбоље најподесније и најјефтиније пумпе а бунаре јесу

Омега пумпе са ланцем

Јер дају много воде,
Јер и мала деца могу њоме управљати,
Јер је сваки може монтирати и репарирати.

3 годишња гаранција.

Проспекте бадава.

Ung. Kettenpumpen Unternehmung
J. Farkas Budapest, Felső-Erdősor 12.

Мушонгово купатило — Бузијаш

Бузијашка „феникс“ минерална вода

показала се за изврсно лековито средство за болести бубрега и бешике, за кроничне катаре, бубрешне карличине, код стварања песка и камена у мокраћи и код катаричних болести органа за дисање. — Лекарски препоручено 254 3 -

Главно стовариште у **Новом Саду** код фирме **Емериха Дицгена**

Нема лепшег, јефтинијег, поде свијег поклона од једне

!! СПРАВЕ ЗА ГОВОР !!

Најлепши грамофони

од 10 форинти на више, могу се добити са 10-годишњом гаранцијом.

ВЕЛИКЕ СА ДВЕ СТРАНЕ ПЛОЧЕ

од 25 форинти на више. Разашиљем сваковрсних фабриката **плоча и грамофона.**

У Угарској најјефтинији извор код **Tóth József** велика трговина грамофона Szeged, Könyök utcza 34.

Проспекте са новим грамофоном са сликама и плоче са српским стиховима свакоме **на захтев бесплатно шаљем.**

1806 25 - 50

КУДЕЉНОГ СЕМЕНА, ВИКЕ ЗА СЕМЕ, ПАСУЉА ЖУТА И БЕЛА,

нуди сваку количину

Српско Трговачко Друштво
у Руми.

159 5—6

ПУШИТЕ И ЗАХТЕВАЈТЕ

најбољи и најздравији цигар папир

'Redly'

Најјефтинији и најштедљивији рад

Добија се у свима трафикама

1604 31 - 100

Велики хотел „SAVOY“ у БУДИМПЕШТИ

VIII. József körút 16.

у непосредној близини народног позоришта

252 6 - 10

у престоници најлепши и најмодернији хотел. — Састојећи се из 120 соба и салона. Парно грејање електрично осветљено, и лифт. Ладна као и врућа вода у свакој соби на расположењу Цена соба од 3·— круне па на више. Трапезарија прве врсте

ОБЈАВА.

Част ми је овим до повољног знања ставити, да у мојој

ПИВНИЦИ „ГАМБРИНУС“

код „Гвозденог Човека“ у Новом Саду

дневно свира чувени тамбурашки збор ФИЛИПА ЛИПЕ ГРУЈИЋА, који је из „Беле Лађе“ код мене прешао. — Као син Стеве Димитријевића (Пиште бачи) бившег гостионичара „Беле Лађе“, молим за многобројну посету.

Са поштовањем
ИВАН ДИМИТРИЈЕВИЋ
ресторатер, Нови Сад.

311 2—10

Послуга брза и тачна!

МИКИН И СТОЈКОВИЋ

Централа: У НОВОМ САДУ — **Филијала: СТАРА ПАЗОВА**

Главна улица бр. 2, преко пута владиког двора код „ТИГРА“. — ТЕЛЕФОН БРОЈ 133.

Велика шпецерајска и деликатесна трговина

препоручују своје богато стовариште *брашна, разноврсног сапуна, праве гром-есенције, плева камена, рафије, најбоље гуме за каламљење и штопилова, најфинијег путина за јело,* велико стовариште шећера, кафе, пиринча, крупна и ситна грожђа, бадема, лешњика, смокава чоколаде, шампањца, домаћег и француског коњака, рума и ликера, сваковрсног семења, *велико стовариште минералних вода*, сваковрсних *боја* за кречење, *лака* за патосе, *фирнајса* и *пемзле*, и све остале у овој струци спадајуће робе.

Пошто смо у вези са првим и највећим светским извозним трговинама и творницама и с тиме нам је могуће и цене тако јефтине ставити, да се код нас свагда свежа и најбоља роба по најјефтинијим ценама може добити *на велико и на мало*

Сваком нека је из своје сопствене користи препоручено, да се за набавку робе обрати на **велику шпецерајску трговину**

Микина и Стојковића,
у Новом Саду, „код Тигра“, преко пута владиког двора и у Старој Пазови у сопственој кући.

Роба увек свежа!

318 3 - 52

Преузимање гостионице!

Част ми је известити моје врло штоване госте, као и моје поштоваче и пријатеље, да сам од 10 марта преузео

гостионицу код „Три Круне“,

и ову ћу одржати под сопственом управом мојом Држаћу укусна јела, а исто тако слободно могу препоручити својим поштованим гостима своја права добра сремска вина и своје гостинске собе.

За многобројну посету моли

Јосиф Кополовић
гостионичар и закупник хотела у Новом Саду.

310 2 8

А ЈАО!

Морам се угушити од овог грозног кашља!

Код кашља, промуклости, слузења, дејствују брзо и сигурно

„Егерове грудне пастиле“

особито су вкусне и не кваре апетит

Картон по 1 круну и 2 круне

За пробу картон 50 потура

Главни депо и отправништво
„Reichspalatin“ Apotheke
Budapest, VI, Váczi körut 17.

ЖИВЕО!

ЕГЕРОВЕ грудне пастиле су ме брзо ослободиле!

Добија се у Новом Саду код К. Гровингера наслед., Стевана Херцога, Беле Кихлера, Сигон Лукача, Гавре Плавшића и Јована Вујића. — у Сентомашу: Л Бараковића и Стевана Јаснића; — у Тителу: Јов. Маро у Петроварадину: Шандора Броцки.

1203 25—26

Оригинални „ОТО“ мотори

за течна горива

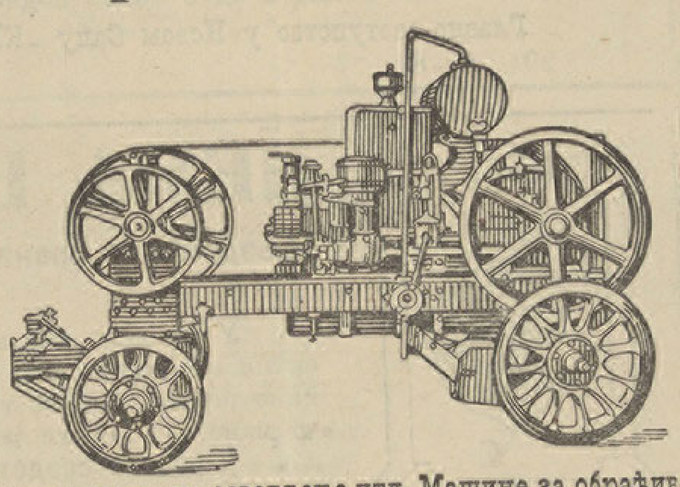

Машине са ренсавањем гаса

Мотори за сиров олај на висок притисак (Diesel) у најбољој изради од 1 до 1500 HP. (коњских снага) за занатлијске потребе, пољопривреду и индустрију.

БЕНЗИН-ЛОКОМОБИЛИ

од 4 до 20 коњских снага за вршидбу, **потпуне вршаће гарнитуре.**

Специјалитет: самоходни локомобили, покретљиве машине за цепање дрва, шмркова са колима, кола за осветљење итд. Машине за обрађивање дрва од фирме Е. Кислинг и комп. Leipzig.

LANGEN & WOLF, Motorenfabrik

216 4—60

Филијала: Нови Сад, темеринска улица бр. 1

Проспекте и прорачуне бесплатно! — Траже се солидни заступници!

Најстарија и највећа фабрика на копну.

Добровољна продаја.

КУЋА СА ГОСТИОНОМ

састојећи се из седам просторија, великог дворишта, штале у коју се може смјестити до 60 комада блага, а осим тога има и потребне нузграде.

Надаље је велика лијепа башта и уз исту два воћњака Гостионна опстоји преко 70 година, а лежи на главној цести Сисак—Брод и у средини мјеста.

Осим тога продајем

ЈЕДНУ КУЋУ,

способну за господарство. Уз исту је башта, ново засађени шљивик, ораница, све то у површини око 14 ралих Исто је земљиште све уз кућу, а лежи уз главну цесту према Липику, купац би могао и 2 рали винограда добити. — Рефлектанти нека се обрате на

Милана Мимића,
Окучане (Славонија).

43 10-10

Продајем 40 хектолитара

славонске шљивовице,

једанпут почене, јако 10° гради. За чистоћу исте јамчим, продајем по 80 филира литру. Коме одма одговара нека пошаље баждарито буре, само мора бити здраво. на адресу.

Пантелија Десанчић
Клокочевик, p Garčin Slavonia.

206 6—12

ТЕЛЕФОН 196.

Изврсне каквоће НЕГАШЕНОГ КРЕЧА

може се добити код

Günsberger Lipót
mészkemenczeiből
Pécs, Légszeszgyár u. 12 sz.

231 4—10

NOXIN

НАЈБОЉИ
КРЕМ
за ципеле

са патентом Кључ

The „NOX N“ Co
BUDAPEST VI
Brüder Hochsinger

Добија се у свима бољим радњама

1751 11—20

Никад више!

нећу мењати мој сапун, од кад употребљујем Бергманов сапун од љиљановог млека (са марком Stekenpferd) од **Bergmann & Comp.** у **Teschen a. E.** јер тај сапун једино најуспешнији од свих медецималних сапуна против сунчаних пега као и за негу лепог меканог и нежног лица Један комад по 80 потура Добија се у свима апотекама, дрогеријама и парфимеријама и т. д. 108 6—40

УЖАСНУ ПОГРЕШКУ

починио је онај, који није био опрезан да против реуме, костобоље, протисци, севање у чланцима, боловима у костима и леђима, болести костију и т. д. не узме прави

Кригнеров REPARATOR,

већ је употребљавао којекаква подражавања. — Препоручујемо дакле најтоплије свакоме рематичном болеснику и уопште свакоме који пате од горе наведених болести, даље који пате од промаје, назеба, треба одмах да употребљују

Кригнеров REPARATOR,

који се искључиво само у

Кригнеровој апотеци Budapest, Baross-utca 2

произваћа, те према томе се тамо и по упбине треба упућивати Мала боца стаје 1 круну, велика боца 2 круне. Са поштом франко 5 малих боца 5 круна или 3 велике боце 6 круна.

Ово старо изврсно лековито средство је боље него свака Францова ракија, јер већ после првог мазања лечи. — При поруџбини треба пазити на адресу, да не добијете каково подражавање. 4 7—

CHAMPAGNER

TÖRLEY

1353 9—10

Под својим надзором, тачна послу и најумеренија цена.

Најбоље врсте плава камена, фарбе за жито (Dupuy-Samenbeize.) **Најфинија зејтина, пиринча јефтине кафе, ситна и крупна грожђа бираних бадема и лешњика Минхенско шпатен пиво у флашама Највећи избор минералне свеже воде Разне сорти сирева Фришких сардина разних и других риба.**

ДЕЛИКАТЕСА И ШПЕЦЕРАЈА ТРГОВИНА

Љ. Стефановића син, Нови Сад

Главна улица бр. 27.
Телефо б. 76. Основана 1868.

1805 3—

Разна калифорнијска соћа. Праве манастирске шљивовице Грчка лековита вина: Modaphvane Cypro, Ahaier, Malvasier. **Сан свежа путера за тој са спахилука надвојводе Албрехта Најбоље врста вина бела и црна у боцама по ванредно јефтиној цени**

Под својим надзором, тачна послуга и најумеренија цена.

Траже се агенти уз провизију.

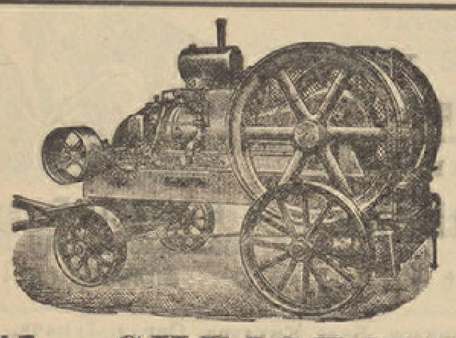

Тражe сеа генти уз провизију.

ОРИГ. **„CHRISTOPH!“**

Бензин мотори, мотори што увлаче гас, [illegible] и

МОТОРИ СА УПОТРЕБОМ ОЛАЈА

(ROHÖL-MOTORE) јесу данас на првоме месту.

Име „CHRISTOPH“ је по себи гаранција.

Резултат 75-годишњег покушаја и искуства. Захтева ју каталог од 88 5—20

B. DÉNES, Motorspecialist
BUDAPEST, V. Lipótkörut 15.

Добра заслужба! Стална егзистенција!

Главно заступство осигуравајуће задруге „КРОАЦИЈА“ у Новом Саду

потребује 2-3 аквизитера и у свима мјестима Бачке и Баната ваљане мјесне заступнике,

који се за њихов рад добро награђују.

Задруга ради у свим гранама обезбеђења, те као једина домаћа постоји од године 1884

Аквизитери. који су већ радили за слична друштва, могу бити намјештени уз сталну плату дневнице и провидбе, те имаду као такови предност за получење једнога од наведених мјеста.

Млађи људи, који се покажу марљивима и способнима, могу бити након извјесног провизорног намјештења, намјештени намјештени као стални чиновници са правом на мировину.

Они пак, који у тој струци до данас радили нису а желе получити намјештење одмах са сталном платом и дневницама, треба да положе јамчевину у износу од К 300—400 било у готовом или у вредносним папирима.

Друштво је једино домаће друштво, те је за путнике и чланове препоручиво, пошто се сва коресподенција као и полице издају на српском језику, што је за народ у овим крајевима особито добро, јер види нашто се обвезује.

Писмене понуде нека се управе на потписано заступство. дочим се усмене могу обавити у заводској пословници у Новом Саду Кошута Лајоша ул. број 47. свзки дан за време уредовних сати од 8—12 пре подне и од 3—6 по подне.

Главно заступство у Новом Саду „КРОАЦИЈЕ“, осигуравајуће задруге у Загребу

294 2—8

Светозар Вукић.

Заштитна марка „ЛЕНГЕР“

LINIMENT CAPSICI COMP.,
замена за

Anker-Pain-Expeller

је старо опробано кућевно средство, које се од многих година као поуздан лек против костобоље, реуме и назеб употребљава.

Опомена. Због подражавања, која мање вреде, треба при куповању бити пажљив и узимати само оригиналне флаше у кутијама са заштитном марком „Ленгер“ и фирмом **Richter.** — Са ценом од 80 потура, 1 кр. 40 пот. и 2 круне може се у свима апотекама добити. Главно стовариште код: Јосифа пл. Терека, апотекара у Будимпешти. 136 20 42

Dr. Richters Apotheke zum „Goldenen Löwen“ in Prag, Elisabetstrasse №. 5. neu.

НЕМА ВИШЕ ГУСЕНИЦА

усљед нашег проналаска „Гусина“, који је најбоље средство против гусеница

У пролеће кад воћка почне да листа и пупи, то се на њој разни ситни зарезници, као уши на листу, зелени црвићи а нарочито гусенице појаве, које често пута и најплоднијој воћци дођу главе, те је утамане, — да или јалов или црвљив плод донеси — **Једини је лек наше опробано средство „ГУСИН“**, к јим кад се п моћу обичне штр цаљке за пероноспору **попрска два три пута воћка** — на њој сви зарезници угину

Јер „Гусин“ не само да живу гусеницу т мани, него је чак и у гњиду уништава.

За то сваки привредник, који хоће да има лепо и здраво воће, као и обилан плод нека одмах ма и пробе ради поручи „Гусин“ — да се осведочи о његовој корисности.

Попрскивање „Гусином“ и за највећу воћку стаје 20—32 новчића

„Гусин“, који свима воћарима и привредницима препоручујемо — добија се у свим варошима и селима, код појединих продавача као и код произвађача:

174 5—5 **Прве новосадске творнице течности противу гусеница у Новом Саду**

Г. СКРБИЋ

ЗАГРЕБ, Илица 40.

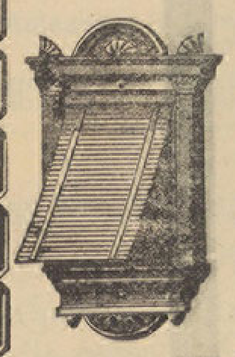

препоручa своју велику и разграњену фабрику жалузија из дашчица, гвоздених и дрвених капака (ролоа) за п и дућане по најн систему.

Све врсте **дрвених, тканих и платнених ролета** из различит г платна, сатена, дамаста, рипса итд итд **Нова патентирана перна држала**.

Велико складиште сваке врсти

биљаца (ћебета)

Цијеник и прорачун на захтјев бадава.

853 38

139.539/909. szám.

Haszonbérleti hirdetés.

A polgárositott magyar határőrvidéki kir tanulmány alapitványnak a bács-bodrog megyei Mozsor község határában fekvő Varjas puszta nevü, mintegy 333. 1011/1600 h. mezőgazdasági birtoka 1910. évi október hó 1-től 1922. évi szeptember hó 30 ig, vagyis 12 évre terjedő béridőre, az alólirt miniszterium IX. ügyosztályában (V. ker. Vadász utcza 33. sz.) 1910. évi április hó 25 napján, déli 12 órakor tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás utján fog haszonbérbe adatni, melyen a zárt ajánlatok az érdeklődők jelenlétében fognak felbontatni.

Az egy koronás bélyeggel ellátott lepecsételt és kellő bánatpénz letételét igazoló pénztári nyugtával felszerelendő irásbeli ajánlatok, a melyeknek boritékára rávezetendő:

»Ajánlat a mozsori birtok bérletére«, az alólirt miniszterium segédhivatala igazgatóságánál a versenytárgyalási nap délelőtti tiz órájáig nyujtandók be.

Az ajánlatban nemcsak a holdankénti, hanem a birtokra felajánlandó évi haszonbér is, számokkal és betükkel irandó ki.

Az ajánlat csak akkor tárgyaltatik ha a kiszolgáltatott ajánlati minta szerint, perrendszerüleg két tanu előttemezésével van kiállitva és aláirva.

Bánatpénzül 1000 K. vagy készpénzben vagy biztositékképes értékpapirokban, vagy pedig a pesti hazai első takarékpénztár betéti könyvecskéjében bármelyik állami (adóhivatali) vagy a budapesti kir. közalapitványi központi pénztárnál (V Hold-utcza 16.) teendő le és az erről szóló letéti nyugta az ajánlathoz csatolandó.

Elkésve érkezett, vagy kellően ki nem állitott, vagy fel nem szerelt ajánlatok, valamint utóajánlatok figyelembe vételre nem számithatnak.

Apai, gyámi hatalom vagy gondnokság alatt állók, ugyszinte, a kik az uradalommal szemben hátralékos tartozásban vannak, vagy bármi cimen perben állanak, vagy állottak, a versenyból kizáratnak.

A részletes versenytárgyalási és haszonbérleti feltételek, nemkülönben az ajánlati minta az alólirt miniszterium IX. ügyosztályában, a miniszterium segédhivatali igazgatóságánál (V. Hold utcza 16. sz.) és Mozsor község elöljáróságánál a hivatalos órák alatt betekinthetők

Kelt Budapest, 1910. március hó 14.

A m. kir. vállás és közoktatásügyi miniszter.

326 2-3

ОБЈАВА!!

НОВО-ОТВАРАЊЕ РАДЊЕ.

Част ми је овим најучтивије до повољног знања ставити п. н. грађанству Новог Сада и околине, да ћу 1 априла (по рим.) о. г. на овдашњој пијаци у Винклеровој палати Кошут Лајош улица бр. 37. отворити помодну мануфактурну платнарску и мушког штофа трговину, под судски протоколисаном фирмом

ДУШАН С. МАРКОВИЋ.

Спремајући се дуго година за ово подузеће са пуно воље и амбације за радом, обишао сам највеће градове наше монархије, да се што боље усавршим у својој струци, да себи што више практичног и теоретског образовања прибавим

Даље улагајући повољан капитал у исто подузеће трудио сам се да робу из првих и највећих извора у Европи себи набавим

Сви горе наведени разлози дају ми довољно гаранције за успех, сад ми још једино остаје да се обратим са молбом на овдашње грађанство и околину да ме као младог Србина почетника удостоје свога поверења и наклоности, јер од њих једино зависи мој опстанак и успех. А од своје стране уверавам да ћу свим силама настојати, да своје поштоване муштерије у сваком погледу најсавесније послужим

са одличним поштовањем

Душан С Марковић.

306 3 3

БАЛЗАМ А. ТИЈЕРИЈА

Апотекара **А. Тијерија Балзам**

Законом заштићено.

Само је прави са заштитном марком „КАЛУЂЕРИЦА“

Дејствује сигурно код свију болести желудчаних органа, кашља, избацивања, промуклости, катара у ждрелу, плућних болести, грчева у стомаку и других болова у стомаку, против запаљења унутарњих органа, код немања апетита, хрђавог варења, затвора итд. — Споља код свију болести устију, зубобоље, код опекотина, сјевања у чланцима, код аусшлага, нарочито код инфлујенце итд. — 12 малих или 6 дуплих флаша или једна велика флаша 2 0 3—26 специјално за фамилију 5 — круна.

Апотекара А. Тијерија једино права **CENTIFOLIA-MACT**

од изненађујућег, сигурног и ненадмашимог дејства код и најстарије, па и рак-ране, надива, повреда, запаљења, змиј-отока, уклања нечисто е и чини по гдекад излишну и саму операцију. 2 дозе 3 кр. 60 п. — Треба адресирати на:

Schutzengel-Apotheke des A. THIERRY in Pregrada bei Rohitsch.

БАЛЗАМ А. ТИЈЕРИЈА

ЗВОНОЛИВНИЦА И ФАБРИКА

ГВОЗДЕНИХ КОЗА ЗА ЗВОНА

АНТОНА НОВОТНИЈА

У ТЕМИШВАРУ, ФАБРИЦИ

препоручује се — **са гаранцијом на више година** — за израду ових звона и за преливање пукнутих звона у свакој величини, као и за целокупно хармонично удешено звоњење, провиђено са руном од кованог гвожђа, тако удешеном, да се звона по вољи — лако могу кретати, ако би се на једном месту излупало, чиме е звона сачувају да не пукну.

Особито препоручујем 1328 26—52

од мене израђена и много пута одликована

са отвореним одушкама провиђена звона

која су у горњем делу — као виолина са отвором у виду фигуре S провиђена и која имају дуготрајнији, снажнији и дубљи звук, него звона по старој системи прављена, тако да се овако уједном патентирано звоно од килограма изједначује са звуком других по старој системи звона од 461 килограма.

Даље препоручу **козе за звона** од кованог гвожђа, у торњу слободно стојеће; **звона или шоље за сатове** од метала, **прављење старих звона са крунама од кованог гвожђа**

Илустровани ценовници и прорачун трошка бесплатно и франко.

На миленарској земаљ изложби у Будимпешти 1895. награђена са великом миленарском медаљом

Пазите на заштитну марку „Замишљен човек“

Сваки, који жели да лепо имаи чисто лице, постићиће то употребом

„Десанка Крема“,

који је до сад најсавршеније и нешкодљиво средство за улепшавање. **Цена тегли 1 круна.**

„Essentia Kal sulfoquajacol“ изванредан лек за поправљање порушеног здравља и снажи одрасле и децу. Осим тога лечи и све болести у плућима, грлу, туберкулозу и шкрофуле. — Ствара апетит, отклања знојење и болесника приметно опоравља. Цена је једној флаши 2 К.

Све се ово може добити у свима апотекама, а где нема, код зготовљача

Станислава Поповића

апотекара, Nagy Teremia, Torontál m.

176 12-62

500 круна плаћам ономе, кога заболе зуб или коме смрди из устију након трајне употребе Бартилине воде за зубе. Цијена је бочици 80 филира (поштарина посебно 9) фил

Bartilla-Winkler, Wien, 19./I. Sommergasse 1

Добива се у свима ленарницама.

У Новом Саду: код Б. К. Грозингера Фрање Јосифа трг; Беле Кихлера апотекара Јелисаветин трг и Оскара Клајна дрогерије код „Црвеног Крста“.

Захтјевајте свагдје, изрично Бартилину воду за зубе. При јаве о потворењу награђујем.

У мјеста гдје се ова не може да добије, шаљем 7 бочица за К 5·80 просто од поштарине. 194 8—

ПРОСТОРИЈЕ

за фабричку или за магазинску сврху подесне, одмах су за издавање.

Ближа извешћа могу се дознати у великој трафици, Нови Сад. 323 2—6

Одликовани са безброј награда и почасним дипломама

КАЛМАР и ЕНГЕЛ

фабрика мотора и машина

БУДИМПЕШТА, V. Lipót-körút 22.

Препоручује, како за вршаће машине, тако и за млинове своје најпростије бензинске моторе, бензинске локомотиве као и моторе с увлачењем гаса, који се у ст варишту V. Lipót-körút 22. увек могу видети за време рада.

Потпуно втомс је **Једино постојећа новина** за извршну вршидбу

Ови мотори једнако иду и услед њихова га чудо простог састава може њима одмах лако управљати ма који и најнеупућенији човек.

Ценовник бесплатно! Јефтине цене и на отплату!

1655 12 20

ОЦЕНА

једне практичне домаћице: 73 1—2

Катрајнерова Кнајп сладна кафа, дневно је пиће, које мојем мужу даје снагу за рад и одржава га у добром расположењу, а деца најсрећније успевају, са којом кафом ја у домазлуку велику уштеду чиним и који нама свима дневно увек изврсно прија.

НАРОДНО ОБЕЗБЕЂЕЊЕ.

Друштво **„ДОБРОТВОР“** у Новом Саду исказало је пред трговачким судом, да располаже готовином од **200 000** Круна, која је свота трговачким законом прописана за установе ове врсте, да послужи члановима као јамчевина.

На основу тог исказа одобрио је новосадски трговачки суд нова правила Друштва „Добротвор“-а и протоколисање фирме под именом:

„ДОБРОТВОР КАО ЗАДРУГА“

са седиштем у Ујвидеку (Новом Саду).

Нова правила удешена су према потреби народној тако, да се свако, ко год хоће, може користити заједницом „Добротвора“; може свака особа, без разлике вере и народности постати чланом задруге од доба, када се својом зарадом издржава — ако је и млађа од 20 година — па до 55. године старости.

Задруга ће имати кола са К 1000, 2000, 5000 и 10.000 припомоћи. Члан једног кола може бити чланом и других кола.

По овом прóпису остављено је свакоме на вољу, да се може обезбедити на своту, коју он хоће.

У току дванаестогодишњег свог делања „Добротвор“ је познат у народу као скроз поштена и солидна установа, која тачно испуњава своје обавезе и сваком наследнику тачно исплаћује припомоћ, која му припада.

„ДОБРОТВОР“ је исплатио до сад **К 850.000 припомоћи**, има сада 5 кола са по 600 чланова и преко **200 000** круна капитала у готовом новцу. Од тог се новца, у смислу нових правила, издаје члановима зајам без јемаца и без одређеног рока враћања.

265 3—3

ПОЗИВ.

На основу изнесених погодности позивамо свакога, без разлике пола, вере и народности, да се упише за члана у „Добротвор“ као задругу; да се користи заједницом „Добротвор“-а, и да на лак начин обезбеди своју милу породицу, за коју живи и непрекидно се брине. Бригу ту олакшаће одмах, чим се упише за члана у „Добротвор“ као задругу, јер ону безбедност. коју би човек могао под угодним приликама у низу годину својој породици привредити, привредио је одмах, чим се уписао за члана у „Добротвор“ као задругу.

Ко жели, да се упише за члана, нека се обрати писмено на адресу: „Добротвор као задруга у Ујвидеку“, и нека означи године старости и своју тачну адресу, па ће му се послати потребне тисканице.

Управа „Добротвора као Задруге“
у Новом Саду.

Српска штампарија дра Светозара Милетића у Новом Саду